

Móricz Zsigmond (1879 – 1942)

A magyar realista próza egyik legnagyobb alakja

1. Alkotói pályája

- a Nyugat első nemzedékének fontos alkotója
- a magyar falu, a vidék első írója
- tehetségét a Nyugat híres kritikusa, Osváth Ernő fedezte fel
- Tiszacsécsén született szegény családban, apja feltörekvő parasztember
- iskoláit Debrecenben kezdi, majd Sárospatakon folytatja
- Kisújszálláson érettségizik
- teológiát tanul, majd bölcsész és jogáshallgató → tanulmányait nem fejezi be
- 1905-ben megnősül, felesége Holics Eugénia, műveiben Jankának nevezi
- három gyermekük született → házasságuk az évek alatt megromlott, a nő 1925-ben öngyilkos lett
- 1908-ban indul írói karrierje, amikor a Nyugatban megjelenik Hét krajcár c. novellája
- barátságot köt vele Ady Endre → nagy hatással van Móricz művészetére
- 1915. haditudósító a keleti fronton → megviseli a sok szörnyűség, amit tapasztalt
- 1926. második felesége Simonyi Mária színésznő
- 1929-1933 a Nyugatot szerkeszti Babits Mihállyal
- elvi vita alakul ki közöttük, Móricz ragaszkodik a magyar hagyományokhoz az irodalomban → Móricz kiválik a Nyugattól
- saját folyóiratot indít Kelet Népe címmel
- 1936-tól műveire egy új élmény hatott → megismerkedett egy árva lánnyal, Littkey Erzsébettel (műveiben Csibe)
- ő ihlette az Árvácska c. regényt
- 1942 szeptemberében agyvérzésben hunyt el

2. Munkássága

- Móricz a prózában alkotott maradandót, realista író volt
- három drámai művet is írt (pl. Sári bíró)
- a valóság hű ábrázolás és a lélekábrázolás jellemző műveire
- gyakran használja a naturalista leírás eszközét
- 2 fontos téma jelenik meg műveiben → a parasztság és a dzsentrik életének bemutatása
- foglalkoztatta a történelem, ez a téma jelenik meg történelmi tárgyú regényeiben
- három pályaszakaszt állapíthatunk meg:
 1. 1910-es évek, pályakezdése: újszerű parasztábrázolás
 2. 1920-as évek, 1930-as évek eleje: dzsentriábrázolás
 3. 1930-as évek második fele: paraszti tárgyú művek

3. Művei

- Hét krajcár (1908)
 - Barbárok (1932)
- } novellák
- regények:

- Sárarany (1909)
- Az Isten háta mögött (1911)
- Légy jó mindhalálig (1920)
- Erdély –trilógia (1922-34)
- Úri muri (1927)
- Rokonok (1932)
- Életem regénye (1938)
- Árvácska (1941)

Móricz újszerű parasztábrázolása (T)

1. A téma előzményei

- irodalmunkban elsőként Jókai Mór regényeiben jelenik meg a parasztember
- nála azonban még csak epizódfiguraként, hiszen Jókai elsősorban az arisztokráciáról írt
- Mikszáth Kálmán műveiben már főszereplő a parasztember, de ő még romantikusan közelíti meg a helyzetüket
- Móricz korában divatosak voltak a **népszínművek** → **színpadra szánt alkotások, amelyeknek középpontjában a paraszti élet egy-egy fontos eseménye állt (pl. lakodalom, szüret, aratás). A parasztok életét nem valóságként ábrázolta.**

2. Móricz újszerű parasztábrázolásának jellemzői

- szakít a korábbi megszépített faluképpel
- realista módon ábrázolja a parasztság helyzetét, problémáit
- jól ismeri ezt a réteget, hiszen maga is szegény sorban nevelkedett
- így hitelesen mutatja be a feszín alattit, a valódi szegénységet, a nyomort
- jellemző a naturalista ábrázolás → a torz, a rút, a gusztustalan dolgokat is részletesen mutatja be
- nála az idill (=tökéletes pillanat) és a tragédia ötvöződik
- a szereplőket a beszédük is jellemzi → gyakori a fonetikus írásmód → **a szavakat kiejtésük szerint írja le a szerző pl. ződ, vót, gyütt, mék (megyek)**
- ezzel is felidézi a falu világát
- ábrázolásmódja hasonlít az orosz írok csinovnyik történeteire
- az író két korszakában is foglalkozik ezzel a társadalmi réteggel → 1. és 3. korszakában
- ilyen művei például: Hét krajcár, Tragédia, Barbárok

Hf.: OLVASNI a szöveggyűjteményből a Tragédia c. novellát !!!!!!!